

ฉบับนี้ลงฉบับนี้

กรุงเทพพรทานคร ในพระบรมมหาราชวัง

เล่ม ๖ แผ่นที่ ๓๖ วันที่ ๘ ธันวาคม วันโกสินทร์ศก ๑๐๘ หน้าเบอร์ ๓๐๒

สารบัญ

การตั้ง กรม พระองค์เจ้าวรวรณากร	หน้า ๓๐๒
ประกาศ การตั้ง กรม พระ องค์ เจ้า วร วรณากร	หน้า ๓๐๔
สมโภช เดือน พระเจ้าลูกเธอ	หน้า ๓๐๕
ราชทูต อัง กลุส เฝ้า ถวายพระราชสาสน แดเสด็จ	
ออก แยก เมืองประเทศราช	หน้า ๓๐๕
พระ ราช ทาน เพลิง พระ ขุโพ	หน้า ๓๐๗
ข่าว พระ เมรุ กรมหลวง วร ศักดิ์ พิ ศาล	หน้า ๓๑๗
ข่าว ตาย	หน้า ๓๑๘
ประกาศ กรมยุทธานุ วิชาการ	หน้า ๓๑๐
ประกาศ กรมไปรษณีย์ แด โทร เลข	หน้า ๓๑๑

แจ้ง ความ กรม คึก ษา ธิการ หน้า ๓๑๑

การตั้งกรม

พระองค์เจ้าวรวรณากร

ด้วย พระ บาท สมเด็จ พระ เจ้า อยู่ หัว ทรง พระ ราช คำ วิถี เพื่อ จะ สถาปนา เพิ่ม พระ เกียรติยศ พระ เจ้า น้อย ยา เหว พระ องค์ เจ้า วร วรณากร เปน พระ องค์ เจ้า ท่าง กรม โดย ที่ พระ องค์ ทรง พระ คุณ วุฑฒิ วิริ ษา สด มารถ ตาม ใน ประ ภาศ กระ แส พระ บรม ราช โองการ ซึ่ง จะ ได้ ลง ต่อ ไป

วันที่ ๑ ธันวาคม วันโกสินทร์ศก ๑๐๘ เจ้าพนักงานได้จัดการที่วัง พระเจ้าน้อยยาเหว พระ องค์ เจ้า วร วรณากร

คือ ตั้ง พระแท่น มณฑล แลอื่น ๆ ตามธรรมเนียมการตั้งกรม เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ พระสงฆ์ราชาคณะผู้ใหญ่ ๑๐ องค์ คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์ แล พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส เสด็จมาทรงสดับ เจริญพระพุทธมนต์ เวลา ๒ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ พระราชดำเนินโดยรถ พระที่นั่งไปประทับที่วัง พระองค์เจ้าวรจรรณการ พร้อมด้วย พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการ แลผู้แทนคอเวอนเมนต์ต่างประเทศ ทั้งชาวยุโรปที่คุ้นเคยใน พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าวรจรรณการ มาประชุมสมัคสโมสรเป็นอันมาก เวลา ๔ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จกลับ พระบรมมหาราชวัง วันที่ ๒ ธันวาคม เวลาเช้า พระองค์เจ้าวรจรรณการ ได้ถวายอาหารบิณฑบาต พระสงฆ์ราชาคณะผู้ใหญ่ ซึ่งสวดมนต์เมื่อ วันที่ ๑ นั้น แลถวายบริกขารเสร็จแล้ว เวลาเที่ยงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน โดยรถ พระที่นั่งไปประทับที่วัง พระองค์เจ้าวรจรรณการ พอได้เวลา พระฤกษ์ เวลาเที่ยงแล้ว ๒๙ นาที พระองค์เจ้าวรจรรณการ ผลัดทรงผ้าทรง แลพระสพักขาว เสด็จสู่ที่ทรง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานน้ำพระพุทธมนต์ พระสงฆ์สวดไชยมงคล พนักงานประโคม พิณพาทย์พร้อมกัน พระบรมวงษานุวงศ์ แล พระสงฆ์ แลท่านเสนาบดี ได้ถวายน้ำพระ

พุทธมนต์โดยลำดับ เมื่อเสร็จแล้ว พระองค์เจ้าวรจรรณการ ผลัดผ้าทรงสีเหลืองอ่อนรดอง พระองค์ พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับที่พระที่นั่งโอรนพร้อมด้วย พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการ เฝ้าทอดลองชุด พระบาทพระยาศรีสุนทรโวหาร อานประภาศกระแสน พระบรมราชโองการที่โปรดเกล้าฯ ให้ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าวรจรรณการ เป็นพระองค์เจ้าต่างกรมแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการให้ พระองค์เจ้าวรจรรณการ เสด็จไปเฝ้าพระที่นั่ง ทรงสดับน้ำพระพุทธมนต์ แลทรง เจริญแล้ว พระราชทานพระสุพรรณบัตร แลใบกำกับ ให้ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าวรจรรณการ เป็นกรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงษ์ ทรงศักดินา ๑๕๐๐๐ กบ ทรงสวมเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรกษัตริย์บรมราชวงษ์ แลเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศมกุฎสยาม ชั้นที่ ๑ มหาสุรภรณ์ แลพระราชทานพระมาลา ๑ พระแสงกาย ๑ กาน้ำสวยทองคำ ๑ ลูกประคำทองคำสำรับ ๑ คียบหมากสวยลงยา ๑ แล้ว พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงษ์ ทูลเกล้าฯ ถวายต้นไม้เงินทองคอดไม้บุปผิยแล้ว เลิกประชุมที่นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จไปประทับที่ระเสวยพร้อมด้วย พระบรมวงษานุวงศ์เสร็จแล้ว เสด็จประ

ท้ายครึ่งกับ พระบรมวงษาณวงษ์ เวลาบ่าย
๔ โมงเศษ เสด็จกลับ พระบรมมหาราชวัง

ประกาศตั้งกรม

พระองค์เจ้าวรวรรณากร

คุณมัสสุ พระพุทธศาสนกาล เปน
อภิศภาคล่วงแล้ว ๒๔๓๒ พรรษา บัณฑิต
กาล จันทระคตินิยม อสภสัง วิจิระมฤค
ศิร มาศ สุนทร บัณฑิต ทศมิตินิ คสิวาร สุริยคติ
กาล รัตนโกสินทรศก ๑๐๖๖ ขึ้นแคว้นมาศ
ทุติยวาร บวรเจต กาลกำหนด

พระบาท สมเด็จ พระปรมมหาราช
จุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามงกุฎ บรม
รัชมหาราช ตรีวงษ์ วรคุณพงษ์ บวรพิตร วรชคิตย
ราชนิกร ไวกุม จาคูรัตน บรมมหาจักรพรรดิ
ราชสังกาศ อุกไทสุชาติสังสุทธ เศวราภินิ
จักร ตรีบรมนารถ มหา มงกุฎราชวรางกูร
สุวิกรมุลสุภาสิต อรรคออกฤษุไพบุลย บุษพา
คุณภักษภาณีนิหาร สุภาณีการวิงสุยติ
ขัญญุลักษณ์ วิจิตรโสภณ สรรพวงค์ มหา
ชโนต มงคัประนท บาทบง กษบุคล ประสิทธิ
สรรพคุณ ผล อุดมบรมสุขุมมาล ทิพยเทพา
วตาร ไพศาลเกษมคิคุณ อกุลยพิเศศ สรรพเท
เวศรานุรักษ์ วิสิฐศักดิ์สมญาพินิประชาเนตร
เปรมกมลชคิตยราชประยูร มุลมุข มาศยา
ภินมย์ อุดมเทศาธิการ บวรบูรณคุณ สารสยาม
มาทินทร วรุตเมกราชคิลก มหาปรีวารนายก
อนันต์ มหันต วรฤทธิเกษ สรรพ วิเศศ ลีรินทร

อนนทชนนิกร สโมสรมสมมติ ประสิทธิวร
ยศมโหิตม บรมราชสมบัติ นพปดลเสวตร
ฉำภาภินิทร คีรีรัตนปถักษณ์มหา บรมราชา
ภิศเกตภิศิต สรรพทศทศวิชิตไชย สกล
มโห สรวิมมหาสวานิทร มหเศศวร มหินทรมหารว
มาธิราช ไวกุม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธา
ทิไตร รัตนสรณารักษ์ อกุลยศักดิ์ อรรคนเรศวร
ธิยภิมณฑกากรุณาสีลตฤไทย โอน บัณฑิต ขัญการ
สกลไพศาลมหาวิญญาธิภินทร ประมิตะทรชร
นิกรมหาราชธิราช บรมนารถพิตร พระจุ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชมติว่า

พระเจ้าอนนทชาเธอ พระองค์เจ้าวร
วรรณากร ทรงพระปรีชาฉลาดได้ร่ำเรียน
วิชาหนังสือแลเลข ทรงทราบ ชักเจนแม่นยำ
มีพระอัชฌาไศรยที่จะ ประกอบการอันใดโดยละ
เอียดถ้วนถี่รอบคอบ จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้รับ
ราชการฉลองพระเดชพระคุณ ในพระคลัง
มหาสมบัติ ที่หอรัษฎากรพิพัฒน์เป็นพนักงาน
การเงินแผ่นดิน ซึ่งฝากแยกต่างประเทศ
ก็ให้ทรงจัดการในตำแหน่งนี้ โดยถ้วนถี่
ลงแบบอย่างมิได้เคลื่อนคลาศ แลประกอบ
ไปด้วยความไหวพริบ มิได้เสียเปรียบในกระ
บวนเสศเลข ควรจะเป็นที่สรรเสริญแลเป็นที่
ไว้วางพระราชหฤทัยในการเรื่องนั้นได้ ภาย
หลังจึงได้โปรดให้รับตำแหน่งที่รองอธิบดีใน
กรมพระคลังมหาสมบัติ ก็ทรงประกอบ
ไปด้วยความอุสาหอันยิ่งใหญ่ มิได้ย่อหย่อน
ทรงตรวจตราจัดการ ในหอรัษฎากรพิพัฒน์
รวมรักษงให้คงตามข้อพระราชมติ ซึ่งได้